

Codi obert

José García Montalvo

Professor de la Universitat Pompeu Fabra i investigador de l'IVIE

Una de les bases de la nova economia rau en la progressiva implantació dels ordinadors a les empreses i les llars de moltes famílies. Però perquè aquests artefactes funcionin és necessari un software mínim, anomenat *sistema operatiu*, que s'encarrega de controlar les funcions bàsiques de l'ordinador. En l'actualitat el domini en els sistemes operatius el té Microsoft amb el programa Windows. De fet ha estat el domini del sistema operatiu el que ha fet de Microsoft l'empresa més gran del món. El codi de Windows està tancat en el sentit que no pot ser modificat pels usuaris, que s'han d'accontentar amb les funcions programades i, per exemple, no es poden protegir dels múltiples errors de seguretat de Windows canviant alguna línia del programa. Existeix un altre tipus de sistema operatiu anomenat *de codi obert* perquè l'usuari pot accedir a les entranyes del sistema i programar les seves pròpies utilitats més enllà de les que estan disponibles per defecte. L'ex-

emple més clar és el de Linux. Normalment aquests sistemes són gratuïts i s'enquadren en la filosofia del software lliure que, com el llenguatge, evoluciona amb les aportacions dels seus usuaris. R. Stallman, el màxim exponent d'aquesta tendència, va ser a Barcelona la setmana passada per seguir impulsant la idea que la propietat del software és un robatori.

És paradoxal que la seva presència coincidís amb el debat al Senat sobre la directiva europea de patents de software i la discussió sobre si s'ha de proporcionar protecció, a través d'una patent, als programes d'ordinador.

La qüestió sobre la patentabilitat del software és molt important. L'argument que hi ha darrere de la protecció

intel·lectual del software és el mateix que el que hi ha darrere de la protecció intel·lectual de qualsevol innovació: si no es protegeixen els drets d'innovador proporcionant-li un premi suficient per al risc adquirit, aleshores les taxes d'innovació disminueixen. El contraargument que hi ha davant la protecció del software és que si aquesta protecció és excessiva, aleshores aquest poder de monopoli sobre el producte pot tenir efectes negatius i frenar la innovació. En el cas dels dos sistemes operatius més importants, Windows i Linux, resulta que el segon és més estable, eficient i integral malgrat ser gratuït i obert. Per tant, és precisament l'absència de protecció intel·lectual la que fa que Linux millori i evolucioni.

El problema és que fins fa poc Linux era un sistema utilitzat fonamentalment per gent amb bastants coneixements d'informàtica i no tenia un *interface* gaire pràctic (per entendre'ns *finestretes*). Les coses estan canviant ràpidament i Linux està guanyant quota de mercat, sobretot en el sector de servidors. A més, l'última sentència del judici contra Microsoft obliga l'empresa a proporcionar part del codi font de Windows als proveïdors, cosa que significa obrir-lo.

La pressió de Linux està portant Microsoft fins i tot a aprofundir en la seva política de codi compartit incloent-hi els governs després que alguns, com l'alemany, s'hagin passat a Linux com a opció barata, segura i sense secrets. Recordem que el govern xinès va arribar a sospitar que Windows tenia una finestra posterior perquè la CIA pogués espionar la Xina.

Linux sembla haver guanyat algunes batalles, però la guerra continua i no serà fàcil derrotar Microsoft. Seguirem amb interès els esdeveniments.